THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU, — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI IN ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE V DENVER, COLORADO.

ŠTEV. (No.) 136. CHICAGO, ILL., PETEK, 28. AVGUSTA — FRIDAY, AUGUST 28, 1925. LETNIK XXXIV.

Javnosti v pojasnilo.

ZAKAJ SAKSARJEVI FRAKARJI IN LJUBLJANSKI ŽERJAVOV LIST LAŽEJO IN BLATIJO MR. ANTONA GRDINA IN DRUGE? — O ČINIH SVOJIH NE GOVORE, A O DRUGIH BI RADI LAGALI.

West Park, Ohio. — Gl. Naroda je v štev. 190 priobčil dolg članek pod naslovom: "Gospod Grdina ga lomi." Povod temu je bil dogodek na Žalostni gori pri Preserju.

Saksarjevi žurnalisti pri Gl. Naroda že dolgo časa izlivajo vsakovrstno gnojnico na Mr. Antona Grdina, kateri jim nikakor noče biti pokoren ter noče simpatizirati z njimi. Zato je Saksarjevim frakarjem sila na poti in nikakor ga ne morejo dovolj sramotiti, zlasti sedaj, ko se nahaja s svojo soprogo na obisku v stari domovini. Sila odveč jim je, ker je pri tem obiskal Rim. Pisali in mazali so tako, da so pri tem pozabili na vsak čut dostojnosti to pritrdijo celo Gl. Narodovci (imena na razpolago). Zadnje čase jim je že primanjkovalo, ščem naj bi še mazali Mr. A. Grdino in patra Kazimirja zraven. Zato je Saksarjev dvorni norec v svoji koloni samo ugibal, prorokoval, ter priobčal izmišljena pisma, ki jih je pisal v svoji neslani domišljiji pod vplivom alkohola, (drugi trdijo, da ima od alkohola rdeč nos). Na srečo pa se je nekaj zgodilo, kar je dalo Saksarjevim žurnalistom priliko, da zopet stresejo blato na Mr. A. Grdino. Dogodek na Žalostni gori pri Preserju je bil za Saksarjeve žurnaliste, kakor hladeč obliž za skeleče rane. Ljubljansko liberalno "Jutro" je prinesel o tem dogodku notico, katero je seve po svoje zaobrnil in tega je Gl. Naroda brž ponatisnil ter v dolgi klobasi še sam povedal, kako ga gospod Grdina lomi.

Dober tek Vam za odpadke, katere ste pobrali iz Žerjavovega "Jutra", ki sovraži in napada vse, kar je katoliškega. Dogodek na Žalostni gori tudi mene zanima, spadam namreč pod Žalostnogorski zvon. Prvi dogodek iz leta 1920 augusta 15, o katerem omenja tudi "Jutro", mi je osebno dobro znan, zato posežem vmes tudi jaz. Med drugim pravi "Jutro" (Gl. Naroda je to ponatisnil z bolj vidnimi črkami, da ja ne bo kdo prezrl tega mastnega ocvirka), kjer je imel Ant. Grdina pred štirimi leti tak govor, da je malo manjkalo, da ni prišlo do splošnega pretepa. Sem rekel, da je "Jutro" stvar po svoje zaobrnil in to tudi dokažem. Uredniku "Jutra" ni morda stvar tako znana, če mu je, pa vedoma laže. Da bi bil radi Grdinatovega govora na Žalostni gori pretep? to je laž!

Ko je prišel Mr. Ant. Grdina meseca julija 1920 na obisk v staro domovino, so ljudje takoj, ko so zvedeli o tem prišli od vseh strani ter spraševali Antona Grdina o Ameriki, kako je tam— kaj je z našimi, bi li mogli v Ameriko, pomagajte nam, itd. Vse bi radi izvedli kako pa tudi ne, ko je bila toliko časa pretrgana zveza med Ameriko in starim krajem. Vsakemu je rad dajal pojasnila glede Amerike. Ampak vsakemu posebej razkladati na dolgo in široko je bilo nemogoče, vzelo bi tedne, samo sedi pa razkladaj, pride eden, zdaj drugi in tako se vrste naprej. Zasebne stvari je razložil, kot je imel naročene, ter razdal, česar so mu ljudje tu poverili. Drugih javnih zadev iz Amerike, o katerih so ga izpraševali, pa ni bilo mogoče vsakemu posebej, ker ni bilo časa. Zato je določil, da bi kar vsem skupaj na Žalostni gori povedal kaj o Ameriki. Zato je določil dan 15. augusta, ko je ondi cerkveno opravilo. Označeni dan je prišlo veliko število ljudi na Žalostno goro. Vse bi bilo dobro, če bi Grdina ne prinesel seboj tele napake, namreč da bi ne bil prinesel seboj večje svote denarja, katero so dali ameriški Slovenci orlovski organizaciji v starem kraju. To, da je Grdina prinesel toliko denarja "čukom", kakor nazivajo nasprotniki naše vrle slovenske Orle, je silno togotilo nekatere Sokole in Samostojneže, pravzaprav Liberalce, sikali so od jeze, kakor gadje in rajši bi videli, da bi se dal tisti denar magari turškemu dervišu, samo ne Orlom. Ker se je Mr. Ant. Grdina družil še z ondotnim župnikom č. g. Perčičem, so se liberalci togotili brez meje. Svojo jezo so stresali v neki gostilni ter jo zalivali z vinom. Videč Mr. Ant. Grdina v družbi večkrat z tolikrat prekletim "farjem", kakor jih namreč nasprotniki nazivajo so naravnost besneli. Pa samo besedičenje jih ni potolažilo, oni ki so hoteli Mr. Ant. Grdina dejansko napasti. Vedoč, da bo imel na žalostni gori govor so tuhtali, kako bi vso stvar razbili ter napravili pretep, da bi tako dali duška svoji jezi, a vso stvar, t. j. je povod naj bi oprtili na hrbet klerikalcem, predvsem Grdinatu. Potem bi bili pa upili, češ glejte, kaj so klerikalci počeli na Božji poti. Stvar napraviti pretep na Žalostni gori se je snovala nekaj dni pred 15. augustom. Mr. Grdina sam je bil obveščen o nameravanem kravalu, pa ker se ni čutil nikjer nič krivega in ni hotel žaliti javnosti, čemu tudi. Povedal, je, da bo govoril o stvareh, o katerih ga izprašujejo, drugo, da ga ne briga.

Dan 15. augusta dopoldan so napeteži nestrpno čakali pod lipami, da mine sv. maša. Po maši pa je imel Grdina govor. Priložnosti za nameravani kraval ni bilo in nada za tepež je šla Sokolom in Liberalcem po vodi. S pestmi v žepu so jo stisnili domov, kot pes iz cerkve, razun enih dveh zares korajžnih, ki sta jo zavila tudi k "Mežnarju" med druge goste v nadi, da vsaj tam napravita rabuko. S svojim klafanjem na papeža, škofa, duhovščino in klerikalce sploh. Na piko sta vzela č. g. Perčiča, kateremu niti največji verski nasprotniki niso mogli ničesar očitati druzega, kot da je "far", moža sta pozabila na vso dostojnost. G. župnik je mirno trpel, svest si, da ga napadajo po krivici. Dostojanstveno je odgovoril včasih na napad na vero. Ljudem se je g. župnik smilil, vedoč, da se mu godi krivica. Nekateri so se žgražali nad nasilniki, a držali mirno, vedoč za nakane na-

(Dalje na 3. strani.)

MLADENIČ, KI JE USMRTIL SVOJEGA OČETA.

Slika nam pokazuje R. J. Vandervoorta, pastorja iz Parkersburg, Iowa, soprogo in med njima njujinega sina Warrena, kateri je pripoznal, da je umoril svojega očeta in težko ranil svojo mater. V ozadju stoji hiša, v kateri se je odigrala tragedija.

LASTNIKI ANTRACITA NEIZPROSNI.

Odbor prebivalcev iz okrožja trdega premoga v konferenci s premogarji. — Premogarji so pri volji se pogajati z lastniki.

—o—

Hazelton, Pa. — Podjetniki in trgovci v okrožju trdega premoga so poslali iz svoje srede odbor na konferenco s premogarji, na kateri so sledniji predložili vzroke, zakaj se ne sme prenehati z delom v industriji trdega premoga, tudi v slučaju, ako se ne pride do sporazuma z lastniki. Premogarji so obljubili, da se hočejo podati v nadaljno pogajanje, s pripombo, ako ne bodo zahtevali lastniki pogojev, ki bi vplivali na zvišanje cene njih produkta.

Lastniki so v svoji lakomnosti izjavili, da je njih stališče neizpremenjeno. Pravijo, da jim ni mogoče povišati plače, da bi pri tem tudi ne zvišali ceno premogu. Predsednik Lewis je navedel številke in dokazal, da lastniki lahko, ne da bi pri tem trpeli škodo ugodijo pravičnim zahtevam premogarjem.

Tako zvani protistavkini odbor si prizadeva še nadalje zbližati obe stranki do sporazuma.

Stališče Coolidgea se pa lahko smatra — vrana vrani ne skljuje očesa. Coolidge pravi, da bo gledal nato, da ne bo pomankanje premoga, če tudi stavka izbruhne, a ne bo pa posegal v spor, da bi stavko preprečil. Tudi to kaže kam pes taci moli.

—o—

SPOPAD MED KOMUNISTI IN NACIONALISTI.

Gelsenkirchen, Nemčija. — Tukaj je prišlo ob priliki razvitja neke zastave med komunisti in člani nacionalistev takozvane "Werwolf" organizacije do spopada, pri katerem je bilo sedem nacionalistov težko ranjenih. 30 komunistov je bilo aretiranih.

—a—

VLAK ZADEL AVTO — 4 MRTVI, 2 RANJENA.

Rockford, Ill. — Dva moška in dve ženski sta bili mrtvi in dva moška težko ranjena, ko je voz električne železnice zadel v avto v katerem so se nesrečneži vozili. Kdo je zakrivil nesrečo, ni pojasnjeno.

BANDITI VSTRAHOVALI CELO VAS.

Skupina banditov v avto je napadla vas in oropala banko za $5000, pred napadom so porezali žice telefonske napeljave.

—o—

Heyworth, Ill. — Kakor je bilo v tistih starih časih na divjem zapadu, tako se je zgodilo v sredo ob zgodnji uri v tukajšnem malem mestu, ki leži ob Illinois Central železniški progi in je oddaljeno od Chicago 120 milj.

Deset maskiranih in od nog do glave oboroženih banditov je prišlo z avtomobili v mesto, kjer so porezali žice telefonske in brzojavne napeljave, navrtali in razstrelili blagajno na State Bank of Heyworth, pobrali denar, $5000 v gotovini, nakar so se odpeljali, ne da bi pustili kakšno sled za seboj.

Predno so šli banditi na delo v banko, so vstrahovali prebivalce mesta s tem, da so streljali v okna trgovin in grozili s smrtjo vsakomur, ki bi se upal zoperstavljati. Razstrelba blagajne je bila tako silna, da je bančno poslopje poškodovano in vse šipe pobite.

Maršal mesta je takoj po odhodu banditev dirjal v avtom v Bloomington, kjer je obvestil tamošnjega šerifa Erthella. Šerif je stopil v stik telefoničnim potom s chikaško policijo, ki je takoj poslala svoje ljudi na glavne ceste, katere so zastražili.

—o—

ŽALOSTNA SMRT DELAVCA V PASTI.

Aurora, Ill. — George J. Pomonska, star 31 let, je umrl žalostne smrti v sobi, ki ni imela okenj, kamor se je zatekel ko je nastala eksplozija v neki tukajšni čistilnici. Hoteč se rešiti pred dimom, ki mu je zapiral sapo je šel v past, od kjer ni bilo rešitve.

—o—

KRASIN IMA NEMIRNE POČITNICE.

Pariz. — Ruski poslanik Krasin se nahaja s soprogo in hčerko na nekem francoskem letovišču na oddihu. Skupina nasprotnikov sovjetske vlade je pa to zvedela in hodi tjakaj poslanika nadlegovat z vzkliki: "Doli Krasin." Na posmeh in zabavo množice, se mora poslanik v takih slučajih umakniti — v temo.

KRIŽEM SVETA.

— **Chicago, Ill.** — Truplo v Tokio umrlega poslanika Bancrofta je bilo pripeljano v Chicago v sredo jutro ob 9:55, na Northwestern postajo. Sorodniki so čakali na postaji, kakor tudi več prijateljev pokojnega. Truplo bo počivalo v Galesburgu in bo pokopano z vojaško častjo.

— **Columbus, O.** — V tukajšnem letovišču ob Buckeye jezeru so imeli voditelji Klanov iz vseh držav Unije sejo. Seja se je vršila povsem mirno.

— **Gary, Ill.** — Martin Vrelič, Srb, o katerem se je govorilo, da je umrl, je sedaj aretiran ker je na sumu, da je umoril nekega profesijonalnega igralca v Gary. Vreliča so aretirali v Midland, Pa.

— **Pariz.** — Hukaj so štiri osebe iz Chicago zadobile težke poškodbe pri neki avtomobilski nesreči. Vse so prepeljali v ameriško bolnišnico, ki se nahaja v Parizu.

— **Chicago, Ill.** — James Tavolino, 1129 S. Ashland Ave. je povabil svojo 18 let staro ženo, s katero že par mesecev ne živita skupaj v bolnišnico obiskati neko prijateljico. Le tam jo je izvabil v neko sobo in ji z britvijo prizadjal težke poškodbe, nakar je pobegnil. Za mlado ženo ni upanja, da bi okrevala.

— **Santa Ana, Cal.** — Med San Diego in Santa Ana so roparji skočili na mimovozeči vlak in napadli čuvaja v ekspresnem vozu, kjer so pobrali več kosov pošte in odšli. Čuvaj je težko ranjen, koliko znaša plen ni vgotovljeno.

— **Denver, Colo.** — Prvič v zgodovini se je posrečilo ženski, da je preplezala vzhodni vrh Long, s Peak gore. Plezalka je iz Chicago, Mrs. E. B. Edmons.

— **Kairo, Egipt.** — Iz Sirije poročajo, da so Francozi porazili armado upornikov, broječo 1500 mož, ki so korakali proti Damaskusu.

—o—

ZGUBILO SE JE 19 AMERIŠKIH MORNARJEV.

Auckland, N. Z. — Tukaj se je nahajalo ameriško vojno brodovje. Mornarji so v prostem času pregledovali pokrajino in se oddaljili od pristanišča. Ko je bilo čas za odhod, je manjkalo 19 mornarjev, kateri se niso vrnili. Brodovje je odplulo dalje, ne da bi iskali pogrešane.

—o—

ZOPET ŽRTEV SOVRAŽNIH ITALIJANOV.

Chicago, Ill. — Italijan, Salvatore Mostioiami, ki vodi "poolroom" na 726 Taylor cesti, je bil najden v nezavesti na ulici, zadet od treh krogel iz revolverja. Umirojočega so odpeljali v bolnišnico. Pri sebi je imel $300, toraj tu se ne gre za slučaj roparskega napada, temveč medsebojno sovraštvo. Na vprašanje policije, kdo je streljal, ni hotel Mostioiami ničesar odgovoriti.

—o—

FRANCOZOM PREDE SLABA V SIRIJI.

London. — Semkaj je prišlo poročilo, da so uporniki, Drusi premagali francosko posadko v mesto Zor v Siriji, katero leži na desnem bregu reke Euphrates. Poročilo pravi, da se uporniško gibanje v Siriji hitro širi.

Iz neodrešene domovine.

ITALIJA VIDI STRAHOVE V JUGOSLAVIJI. — GOVORI O OBOROŽEVANJU KRALJEVINE SHS. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Italija o Jugoslaviji.

Neki rimski list, ki je znan po tesnih zvezih z italijansko vlado in posebej še z zunanjim ministrstvom, je objavil članek o jugoslovanskem oboroževanju. V tem članku pravi med drugim: Jugoslovanska vlada je naročila v Franciji stotino aeroplanov tipa Breguet. To so aeroplani najbolj modernega in najpopolnejšega tipa. Oboroženi so s 4 strojnicami. Z ozirom nato, ker imajo nekatere države še vedno aeroplane stare konstrukcije, katerih hitrost ne presega 150 km na uro, je ta nova jugoslovanska zračna flotila silno opasna, zlasti še, ker je izvrsno organizirana. Italija, katere zračno brodovje je dovolj močno, mora z največjim zanimanjem slediti razvoju jugoslovanske avijatike. Mi smo sklenili z Jugoslavijo sporazum in jo moramo za to smatrati kot prijateljsko državo, toda kljub temu je treba, da povečamo svojo silo. Jugoslavija bo v kratkem prav močna država.

Najbrže so na celi stvari samo velike oči italijanskega strahu, lahko je pa tudi, da je jugoslovanska vlada res naročila ta materijal.

—o—

Izgon.

Oblast je izgnala iz tolminskega okraja znanega fašistovskega kolovodjo Corinija, ki je prizadejal tamkajšnjemu ljudstvu silno veliko gorja. Corini je bil prvi pri vseh kazenskih pohodih; represalijah in maščevanjih v tolminskem in kobariškem okraju. Sedaj ima ljudstvo zadoščenje, da je moral na najsramotnejši način zapustiti te kraje.

—o—

Na lastni zemlji si ne smejo služiti kruha.

Italijanska oblast je začela odpuščati iz službe vse cestarje domačine. Namesto njih bodo prišli Italijani. Tako si Slovenec niti na lastni zemlji ne sme služiti vsakdanji kruh in ga meče država z otroci vred enostavno na cesto. Zapomnimo si to izvrševanje neptunske pogodbe!

—o—

Smrt iz malovernosti.

V Gorici je v samomorilnem namenu skočila v vodnjak in se ubila 22 letna Marija Širca. Potegnili so še živo iz vodnjaka, a je kmalu nato izdihnila. Po splošnem prepričanju je dekleta pognala v smrt misel, da jo je njen ženin, Mirko Slavič, zapustil. Leta je bil namreč brez sledu izginil iz vasi. Tisti dan pa, ko je Marija izvršila samomor, se je ženin vrnil domov z namenom, da jo poroči in vzame s seboj v neki kraj blizu Ljubljane, kjer si je bil našel zaslužek.

—o—

Nova vremenska nezgoda.

V noči od 2. na 3. avg. je divjala v podgorski občini silna nevihta. Pevmica je narasla in preplavila vso okolico. Odnesla je več mostičov, poljski pridelki so uničeni, ceste raztrgane. Najbolj je prizadet Podsabotin.

—o—

Smrtna kosa.

V Pošani pri Sv. Petru je umrl Jakob Požar, star 84 let.

Julijska Krajina in Rusija.

Iz Rima poročajo: Neki listi so zadnje čase poročali, da se kmetje iz Goriške in Istre v velikih skupinah izseljujejo v Rusijo, kjer je sovjetska vlada dala večji kompleks zemlje v zakup Italiji. Službene agencije preklicujejo to vest. Italijanska vlada ni dala nobenega dovoljenja za izseljevanje iz Julijske Krajine v Rusijo ter stoji slej ko prej na stališču, da je treba komunizem pobijati in preprečevati vsak poskus izseljevanja iz Julijske Krajine v Rusijo.

—o—

Samomor tržaškega krčmarja.

52 letni krčmar Ivan Gruber, lastnik buffeta "Alla Rotonda" uri Sv. Andreju si je z britvijo prerezal žile na levem zapestju in na vratu. Mož je radi izkrvavitve umrl.

—o—

Cepljenje proti rdečici

je strogo zabranila videmska prefektura, češ, da je cepljenje prešičev prepovedano, če ni v deželi kužne bolezni. Posledice te strokovnjaške prepovedi se že kažejo. Rdečica se je pojavila v kobariškem okraju in v goriški okolici ter na Vipavskem in je ugonobila že veliko število prešičev. Vprašanje je sedaj, če bo videmska prefektura, ki je zakrivili nespametno naredbo, poravnala tudi nastalo škodo.

—o—

Smrtna kosa.

V Nabrežini pri Trstu je umrl Jernej Novak, doma iz Kostanjevice na Krasu. Pokojnik je bil star 65 let in po poklicu kotlarski mojster ter je bil v Nabrežini splošno priljubljena oseba.

Iz Koroške.

Smrtna nesreča graškega trgovca. Dne 26. julija se je pri Brežah z avtomobilom smrtno ponesrečil ugledni graški trgovec Izidor Lelisch. Peljal se je s svojima sinovoma in svakom. Pri obelisku na štajersko-koroški meji se je poškodovala pnevmatika, nakar se je avtomobil prekucnil in padel preko ceste na bližnjo njivo. Welisch star je ostal na mestu mrtev, dočim so dobili ostali le lahke poškodbe.

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:

500 — Din.	.....	$ 9.70
1,000 — Din.	.....	$ 19.05
2,500 — Din.	.....	$ 47.50
5,000 — Din.	.....	$ 94.50
10,000 — Din.	.....	$188.00
100 — Lir	.....	$ 4.45
200 — Lir	.....	$ 8.55
500 — Lir	.....	$ 20.50
1,000 — Lir	.....	$ 39.75

Pri pošiljatvah nad 10,000 Din. ali nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano je absolutno nemogoče določiti cen vnaprej. Zato se pošiljatve nakažejo po ceni onega dne, ko mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICER PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAVNO.

Vse pošiljatve naslovite na—SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJŠEK & CEŠAREK

455 W. 42nd ST., NEW YORK CITY

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI IN NAJSTAREJŠI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.
Ustanovljen leta 1891.
The first and the oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek razven dneva po prazniku. — Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday except the day after holiday.

— PUBLISHED BY —

Edinost Publishing Company

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Telephone: Canal 0098

Cene oglasom na zahtevo. — Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	$4.00
"	For United States per half year	$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	$2.50

Številka poleg Vašega naslova na listu znači do kedaj imate list plačan.—Obnovite naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena, ki se jih hoče imeti priobčene v gotovi številki, morajo biti doposlani na uredništvo pravočasno in morajo biti prejeti vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

"Entered as second class matter August 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879."

Pljučnica nevarna morilka ljudi.

Ni jo bolj nevarne bolezni kot je pljučnica. Človeku postane slabo, od ure do ure pritiska večja vročina; v prsih bode in žge; to so znamenja, da so se vnela pljuča.

Koliko ljudi umre za pljučnico. V nekoliko dneh je človek zdrav in mrtev, ker ljudje ne vedo pomoči. Navadno pride zdravnik v takih slučajih prepozno, nekateri ljudje imajo še to navado, da ravno v najhujših urah spremene zdravnika, kar najslabše upliva na bolezen. Prvi zdravnik ravno po poizkusih prouči, kako je treba zdraviti bolnika, pa je odslovljen in za njim pride drugi, ki mora delati nove poizkuse, da spozna bistvo bolezni. V tem kritičnem času bolezen premaga in neizprosna smrt ima svojo besedo.

Zadnje dni, kakor govore poročila po mnogih krajih se pojavlja nevarna morilka pljučnica. Po več mestih imajo te dni rekordiranih izredno veliko slučajev za pljučnico. Zato priporočajo zdravstveni odbori potom časopisja, da naj se ljudje čuvajo, da ne obole na pljučnici. Najpriporočljiva sredstva so: zračite stanovanje, gibajte se mnogo na svežem zraku, posebno priporočljivo vsak dan nekoliko hoje, ne jejte čez mero, raje nekoliko manj kot navadno, ravno čezmerno uživanje jedil pvzroči marsikatero bolezen in da tudi povod pljučnici. Za slučaj, da začutite, kake slabosti in zbadljaje v prsih, takoj pokličite zdravnika in se strogo ravnajte po njegovih predpisih. Edino na ta način je mogoče varovati svoje življenje pred to notorično morilko ljudi pljučnico.

Leta 1918 je umrlo v Chicago nad 7000 oseb radi pljučnice. Letos jih je že nad 2800. Sezona za morilko pljučnico je zlasti ugodna v jeseni in spomladi. Zato čuvajte se, da vas ne dobi v roke in ne povede v prerani grob.

Vojaška konkurenca med Poljaki in Rusi.

Eden najbolj konstantnih in nespremenljivih pojavov v evropskem političnem ravzoju povojnih let je neprestana rusko-poljska napetost. Baš zadnje dni se je pokazalo zopet zelo izrazito: sovjetska armada prireja tik ob poljski meji velike vojaške vaje in natančno v istem času se vršijo tudi manevri poljske vojske na ruski meji. To je natančno tako, kakor je bilo tik pred izbruhom svetovne vojne med Rusijo in Avstro-Ogrsko, ko so se vršili veliki ruski manevri v bližini meje, kar je navdajalo Dunaj s tako nezaupnostjo, da je koncentriral velik del armade v Galiciji.

Sovjetski činitelji očitajo Poljakom, da pospešujejo zbiranje belih gardistov v bližini meje, da podpirajo njihove napade preko meje; sploh da so nemiri v zapadnem predelu Rusije delo belih emisarjev, ki prihajajo preko poljske meje. In na rusko-poljski meji ni nikdar miru, streli se prožijo tako rekoč sami od sebe, straže so si sovražniki, kakor v vojnem času.

Težko si je napraviti pravo sliko o vzrokih teh pojavov in krivdi. Toda v glavnem se zdi stvar vendarle jako enostavna; vsaj mi, ki imamo za seboj več let neurejenega mejnega razmerja z Italijani, s pogostnimi spopadi in spontanimi sovražnostmi, si kaj lahko predstavljamo, kako da je tako nemirno življenje na rusko-poljski meji. Poljska ve, da je na najopasnejši točki Evrope, kar se tiče boljševiških evropskih revolucijonarnih načrtov Tudi ako bi si Poljaki ne bili prilastili toliko beloruske in maloruske zemlje, kakor se je zgodilo, bi morali budno in dobro oboroženi čuvati svoje vzhodne meje. Historično nasprotje še povečuje te izvore medsebojne nezaupnosti in jo stopnjuje do one nervoznosti, ki je značilna za današnje stanje. Koliko vlogo igrajo pri tem emigranti, se da težje kontrolirati.

Pri vsem tem pa je vendarle značilno, da skušajo sovjetski listi vplivati na zboljšanje odnošajev s Poljaki s tem, da kažejo — na nemško nevarnost. Odkar so boljševiki v Rapallu sklenili z Nemčijo kot prvo evropsko državo sporazum in zvezo, se je smatrala rusko-nemška alijansa naperjena ne v zadnji vrsti zoper Poljsko. Sedaj pa pišejo "Izvestja," izražujoč svoje nezadovoljstvo z rusko-poljskimi odnošaji, da je sovjetska Rusija indignirana vsled ojačenja kapitalistične Nemčije, oziroma vsled zbližanja med kapitalistično Nemčijo in Anglijo, ker to vzbuja v Rusiji nezaupanje do Nemcev. To nezaupanje pa je zopet vzrok, da ima Poljska za Rusijo višjo ceno in "Izvestja" to izrečno naglašajo ter označujejo Poljsko kot dobrodošlo vmesno državo. — To bi bila seveda popolnoma druga osnova za rusko-poljsko razmerje, kakor hitro bi tako pojmovanje odnošajev med Moskvo, Berlinom in Varšavo postalo merodajno za sovjetsko vnanjo politiko. Danes se tega gotovo še ne da trditi, toda z zadovoljstvom se mora zabeležiti, da se s sovjetske strani že razpravlja v tej smeri. Kadar bo tako pojmovanje položaja prodrlo na obeh straneh, tedaj šele se bo moglo upati na resnično izboljšanje odnošajev na rusko-poljski meji.

Homar City, Pa.

Prosim Vas, da sprejmite ta dopis v predale Vašega lista. Tukaj so delavske razmere zelo slabe. Tukajšna B. R. P. Co. je začela obratovati — a čujte in pomislite — na plačilno lestvico iz leta 1912. Toraj s to plačo naj se preživlja družina, ali ni to sramotno? Prišlo je semkaj veliko vnanjih, tudi nekaj črncev, tako da so še domači začeli delati. Sramotno je postopanje kapitalistov, ki tako zatirajo ubogega delavca trpina. Poleg tega imamo tudi vse povsodi ogleduhe, ako le slišijo, kakšno besedo, da je proti kapitalistom, pa že dobi, kateri je kaj govoril "notice" za "mufat."

Tukajšni nasprotniki Klanov so zapalili trinadstropno poslopje Klanom, ki je bilo ravno dograjeno in še nič zavarovano. Tako so imeli "free picnic." Ko pa se je storila noč so pa razstreli, kar je ostalo in vsa drevesa okolu požagali pri korenini.

Bog ve koliko časa bo še vdrihal po nas bič kapitalizma?

Pozdrav vsem čitateljem

M. G.

—o—

Collinwood, Ohio.

Že dolgo časa se nisem oglasil z nobenim dopisom, ker doslej se vedno dva druga oglašata in prav dobro dajata kontro našim prosvitljencem, ki vedno lajajo nad nami, kakor psi in nimajo prav nič pardona, če poznajo dotičnika, ki ga blatijo ali ne. Ne vem, kaj jih tako grize in peče, menda samo to, ker pravijo, da ni pekla in posmrtnega življenja. Zatorej jih pa že tukaj peče. Prav je! Pa še bolj jih bo, ker ne pustijo poštenih ljudi in mož pri miru, ker mislijo, da so oni nadvse pošteni, kar seveda je ravno nasprotno. Zatorej jaz protestiram proti tem grdim napadom od strani Prosvete, ki dan na dan napada slovensko delavstvo, katero še ne trobi v njih rog . Pravijo, da so za delavstvo in da se potegujejo za njih interese, kako pa? Ali morda zato, ker jim ne pustijo s svojim časopisjem svobode, da bi živeli po njih prepričanju, kateri so še ostali dobri, da niso odpadli od naukov svojih starišev, da niso še sedli na limance zapeljive zalege okoli Prosvete v Chicagi, kateri so tako slepi, da sploh ne vidijo več, kaj se okrog njih godi, zakar jih je strah, ker ne delajo drugega, kakor same prepire po naselbinah.

Pred kratkim sem čital v dveh katoliških listih in v Ameriški Domovini o napadu na naše romarje v stari domovini, ki so bili na Žalostni gori pri Preserju. Kakor poročajo, bil je Mr. Grdina ustavljen od Jugoslovanskega orožnika, da se ni smel niti zahvaliti vladnemu svetniku za pozdrav, kar si je štel v dolžnost in to mu je bilo prepovedano. O temu pa piše Prosveta z dne 19. aug. 1925 v štev. 194. da Mr. Grdina ni naznanil shoda, zato ni dobil besede na Žalostni gori. Nadalje piše pravi isti članek, da je napravil Mr. Grdina tako rabuko, da bi se bili kmalu stepli in da zato, da je sedaj vlada prepovedala ta shod, kar pa ni bil res shod ampak samo obisk romarjev romarske cerkve, zatorej je to gola laž. Kdor pozna Mr. Grdinata, mora reči, da je to grdo obrekovanje, zakaj, kjer je še Mr. Grdina govoril, je napravil vedno dober utis, če ravno ni visoko šolan, pa vendar izobražen in vnet katoliški mož, ki se ne ustraši nastopiti nikjer, čeravno je še toliko boljševikov nasproti njemu. Toda on kot ameriški gentleman se ni postavi protivil, zato je tudi on še ljudstvo pomiril, da se ni zneslo s svojo jezo nad postopanjem orožnika.

Prosveta in drugi nekateri listi, pa vse drugače čenčajo, ker so pobrali iz tistih brezverskih listov iz Jugoslavije. Zato vprašam Vas Prosvetovce, ali je Ameriška vlada zabranila govoriti Kristanu in drugim Vašim pristašem, ki ste ljudstvo samo za nos vodili? Ali si stem tolažite svojo pekočo vest? Zato Vas prosim, da ako ste ljudje, tedaj pišite po človeško, ako ste pa opice, potem pa pišite za opice in sicer za tiste, ki so že izdelale Vašo višjo šolo. Toliko odgovora od moje strani. Če se pa kateri izmed prosvitljenih oglasi in hoče kaj več pojasnila mu rade volje storim, zato ker vam, da so prav slabi v svojih zmožnostih za kaj dobrega. Odgovoril bo gotovo tudi naš glavni predsednik naše slavne K. S. K. Jednote in njegovi sopotniki, ki niso kaki lažimožje, kot ste Vi pri chicaškem koritu!

John Mesec, član dr. sv. Jožefa, štev. 169, KSKJ.

—o—

Pittsburgh, Pa.

Dragi g. urednik:— V zadnjič sem obljubil, da pridem še. Evo me, zopet sem tukaj z en par odgovori. Naši zakleti sovražniki, t. j. verski nasprotniki napadajo brezobzirno nas katoliške lajike, zlasti pa imajo še veselje do napadanja naše duhovščine in vere. Kako jih boli, ker so naši ljudje še verni. Vse bi dali, samo da bi spravili naš narod ob vero. To jim kali veselje in strašno jim je hudo, ne vedo kaj bi še storili, da bi bili uspešni. Zadnje čase imajo posebno piko na Father Trunka, zato ker jih pošteno "trunči", da že ne vedo kam bi se djali in kar poskakujejo. Najbrže revčki že tudi v spanju nimajo miru pred njim, da še na postelji skačejo, zato ga že tudi milo prosijo, da naj odneha, ko so revčki že tako upehani, da se kar zvijajo in cvilijo pred vprašanjem in pravimi odgovori.

Le tako naprej Father Trunk, le dobro jih "trunčite", da boste vse rdečkarje in njih neumno bevkanje in zavijanje strunkali v michigansko jezero. Ne bojte se zaplotnih kužkov, ki Vam ne morejo nič škodovati. Za plačilo naj Vam bo to, ko vidite, da za slovenski narod tako dobro delo vršite in ko vidite na lastne oči, kako vas zato napadajo, a Vaše delo je proti temu učinkovito. Zato naprej in vztrajajte! Katoliški lajiki smo z Vami, mi Vaše delo odobrujete in Vaše delo cenimo.

Kako veseli bi bili lawndalski in cortlandski pajaci, ako bi mogli vse Slovence od Boga odtrgati. Mislijo, da bi se potem Katoliška Cerkev zrušila. Vseh Slovencev v tej deželi je pa 200 tisoč. Torej niti toliko se ne bi v tem slučaju poznalo, kakor odpade suho pero od drevesa. A hvala Bogu tudi vsi Slovenci nismo še suho pero na mogočnem neusahljivem drevesu Katoliške cerkve. V to potrjujejo številne slovenske cerkve po slovenskih naselbinah po Ameriki. Posrečilo se je brezverskim lumpom na Lawndale in Cortlandtu, da so jih nekaj zapeljali in da zdaj ti rojaki žive življenje ne vedoč čemu in zakaj. A tudi ti, eni že, drugi še bodo spoznali, da tako življenje je nesrečno že na zemlji, a po smrti, to bodo vedeli vsi, ki se ne bodo poboljšali poprej, predno bodo dali svetu slovo. Zato slovenski narod, vi potomci najsrčnejšega naroda, ki je prelival stoletja svojo srčno slovensko kri za principe Krščanstva proti krvoloku Turku, pomisli kaj delaš, kako izdajaš tradicije svojega naroda: vse za vero dom in narod, za katero geslo so umirali naši praočetje stoletja.

Vi slovenski janičarji, ki nač narod zapeljujete, Vi pa glejte. Tudi Vam ne odide kazen. Tudi Vi boste klicani k računu, pa magari to zanikujete in se s tega norčujete še tako. Pred tistim sodnikom božjim boste stali, kakor je doslej stal še vsak zemljan in tedaj boste videli, kdo ima prav, mi ali vi?!

Vi blufate slovenskega delavca na desni in levi. Vi upijete, koliko Vam je za delavski razred. Toda kdo naj Vam verjame? Ali slovenskega delavca ni še izučila preteklost, v kateri ste iz njega norce brili, ga skubli in pehali v nesrečno časno življenje in po smrti....? Vi vpijete koliko ste že storili za slovenskega delavca. Povejte mi, kje ste vi Lawndalski rdečkarji in vi cortlandski liberalni frakarji še pomagali samemu enemu slovenskemu delavcu, da je dobil radi Vas kje kak cent priboljška pri plači, povejte, za koliko ste slovenskim delavcem zboljšali razmere, radi tega, ker jih trgate od vere? Nič nimate pokazati svoje lažnjiva usta pa raztezate naprej, kakor da bi bili edino Vi delavski reševalci. V resnici ste pa pohujšljivci. Zastonj je od vas zahtevati kaj tacega. Vem že v naprej, da bodo bevskali že v naprej po svojih rdečih metodah. Toda ničesar resničnega pa ti falirani študentki ne morejo pokazati, ker nič resničnega nimajo. Miljonski fond in potem premogarski štrajk sta odprla marsikateremu oči, in kateremu še niso jih morajo odpreti. Od ljudstva nabirati denar, a potem hladnokrvno odvrniti mile prošnje delavcev, to je več kot zakrknjeno in kaj tacega je v stanu storiti samo oni, ki je zgubil vsako krščansko ljubezen do bližnjega. In ker so naši rdečkarji na Lawndale brezverci, ni potem nič čudno, če so hladnokrvno zavrnili prosečega slovenskega trpina, prošnjo slovenskega premogarja, ko je pred par leti prosil pomoč iz miljonskega fonda.

O priliki še pridem.

John Golobič.

—o—

Ottawa, Ill.

Pri nas v Ottawi je tudi vedno kaj novega. Akoravno ni tukaj posebno veliko Slovencev, pa vendar se pridno gibljemo na polju naših društev, kot tudi v svojih privatnih življenjih.

Delavske razmere so tukaj srednje. Dela se, a plače so bolj majhne, kakor se to pritožujejo tudi po drugih naselbinah.

Naš znani rojak Matthew Bajuk, tukajšni zastopnik za automobile je zadnjo soboto slavil svoj rojstni dan, krogu številnih svojih prijateljev in znancev. Zabava se je vršila na domu znane družine Frank Parušič na Pine St. Skupaj je bilo blizu 60 gostov, ki so se prav po domače zabavali. Takih prireditev bi bilo treba večkrat, da bi se rojaki tako večkrat sešli in bolj spoznavali se med seboj.

Pozdravljam vse in ostanem zvest naročnik Amerikanskega Slovenca. **J. Medic.**

—o—

Houston, Pa.

Dragi g. urednik: — Naznanjam Vam in drugim čitateljem tega prekoristnega lista Amer. Slovenca, da smo imeli tukaj v naši župniji 16. augusta v cerkvi veliko slavnost. Namreč prvo slovesno sv. mašo je obhajal Rev. Father Tobin, rodom nemški Amerikanec sin najbolj ugledne katoliške družine v tej župniji. Njegova mati gre vsaki dan k mizi Gospodovi že več let. In za napredek cerkve ona največ pomaga. Mlajša hčerka bo šla tudi v kratkem v samostan, kakor pravijo.

Rev. Tobin, je bil že 7. marca v mašnika posvečen v Rimu, ker je zadnja štiri leta tam študiral, zato zna tudi izborno italijansko govoriti. Na Velikega Šmarna dan je imel krasno v srce segajočo pridigo v italijanskem jeziku. Veliko Italijanov ga je prihitelo poslušat, ker drugače ne gredo veliko v cerkev. Poudarjal je zlasti na tiste polovičarje, ali kako bi se jim reklo, ki imajo še toliko vere, ki pravijo, da so vse vere enako dobre, samo, da veruje, ubogi zaslepljenčki. Tudi med našim ljudstvom je veliko takih revežev.

Gospodu Trunku na "Pisanem polju" pa iz srca čestitam. Žarkomet kar stoka, ker ne more več logično in pravil-

(Dalje na 3. strani.)

Duh v Kentervilu.

Angleška pravljica. Spisal O. Wilde.

Duh je seveda skrbel, da pokaže, da še ni izgubil svoje moči nad Stiltoni, s katerimi je bil poleg tega še v daljnjem sorodstvu. Njegova prava sestrična je bila namreč poročena z gospod Bulkeley, iz katerega izhajajo, kakor je splošno znano, vojvode iz Cheshire. — Sorazmerno vsemu temu se je pripravljal, da se prikaže malemu ljubimcu Virginijinemu v svoji znameniti vlogi kot "menih-vampir ali brezkrvni benediktinec." To je bila tako strahotna pantomina (brezbesedna igra), da je onega usodnega novoletnega večera 1764 gospodično Startup zadela možganska kap, vsled katere je tri dni nato umrla, potem ko je Kentervilce, svoje bližnje sorodnike razdedinila in vse svoje premoženje zapustila londonskemu lekarnarju.

Zadnji trenutek pa je premagal duha strah pred dvojčkoma, da se ni upal zapustiti sobe, in mali vojvoda je mirno spaval v svoji postelji in sanjal o Virginiji.

IV.

Nekoliko dni pozneje sta jezdila Virginija in njen zlatolasi mladi vitez preko hocklejskih travnikov na izprehod. Pri skoku čez neko ograjo si je tako raztrgala jahalno opravo, da je domov prišedši šla po stranskih stopnicah, da je ne bi nihče videl. Ko je šla mimo stare gobelinske sobe, katere vrata so bila slučajno napol odprta, se ji je zazdelo, da je nekdo notri. Mislila je, da je najbrž materina služabnica. Šla je noter, da bi si takoj popravila obleko. V njeno neizmerno začudenje pa je bil sam kentervilski duh! Sedel je pri oknu in opazoval zlatoorumenelo listje, ki ga je veter odnašal po zraku in rdečkaste liste, ki so se v divjem plesu vrteli po dolgih drevoredih. Glavo je podprl z rokami, vse njegovo telo je izražalo globoko potrtost. Da, videti je bil tako zapuščen in potrt, da je mala Virginija, ki je najprej mislila zbežati in se zakleniti v sobo, polna sočutja sklenila, da ostane in potolaži ubogega duha. Tako lahek je bil njen korak in njegova otožnost tako globoka, da jo je zapazil šele tedaj, ko je začela govoriti.

"Smilite se mi," je rekla, "toda jutri morata moja brata nazaj v Eton, in če se hočete potem obnašati kot izobražen človek, vas ne bo nihče več jezil."

"To je neumna in čisto brezsmiselna zahteva za duha," je odgovoril in ogledoval ljubko deklico, ki se ga je upala nagovoriti. "Moram rožljati s svojimi verigami, stokati skozi ključavnice in bloditi ponoči okoli, če je to, kar mislite. To je edini moj življenski smoter."

"To sploh ni nikak življenski smoter, in vi prav dobro veste, da ste bili hudoben in slab človek. Gospa Umney nam je prvi dan, ko smo prišli, povedala, da ste umorili svojo ženo."

"No da, priznam to," je rekel strah jezno. "Toda to je bila čisto rodbinska zadeva, ki ne gre nikomur nič mar."

"Zelo krivično je koga ubiti," je rekla Virginija, ki se je je včasih lotevala neka neizmerno ljubka puritanska resnoba.

"O, kako sovražim to ceneno strogost miselne morale! Moja žena je bila grozno grda in mi ni pošteno oškrobila zapestnic in ni znala prav nič kuhati. Pomislite, nekoč sem ustrelil krasnega srnjaka, in veste, kako ga je prinesla na mizo? Toda, sedaj je to vseeno, ker je že dolgo od tega, vendar se mi od vaših bratov ne zdi lepo, da me puste do smrti stradati samo zato, ker sem jo umoril."

"Do smrti stradati? O, ljubi gospod duh, — hočem reči, gospod Simon, vi ste lačni? Malo kruha s sirovim maslom imam pri sebi, ali ga hočete?"

"Ne, najlepša hvala, ničesar več nočem zavžiti; a kljub temu je zelo lepo od Vas, in sploh ste mnogo bolj prijazni kot vsi drugi iz vaše nesramno surove, prostaške, nepoštene družine."

"Molčite!" je zavpila Virginija in udarila z novo ob tla. "Vi ste surovi, nesramni in prostaški, in kar zadeva nepoštenost, prav dobro veste, da ste mi ukradli vse barve iz moje slikarske omarice, da ste mogli tisti smešni krvavi madež v knjižnici vedno znova narediti! Najprej ste vzeli vse rdeče, celo vermilonovo, da nisem mogla več slikati solnčnih zahodov, potem ste vzeli smaragdno zeleno in kromovo rumeno ,in končno mi ni ostala druga kot indigo in kineško belo, da sem lahko slikala samo še pokrajine, zavite v mesečino, ki narede vedno tako otožen vtis in jih je sploh težko slikati. Nikdar Vas nisem zatožila, četudi sem bila zelo jezna in je bila sploh vsa stvar grozno smešna; kdo pa je že kdaj v življenju slišal o zelenem krvavem madežu?"

"Kaj pa naj bi storil," je rekel duh malodušno; "dandanes je zelo težko dobiti prave krvi, in ko je začel vaš brat odstranjevati madež, tedaj res nisem uvidel, čemu ne bi vzel vaših barv. Kar se pa tiče posebnosti barve, je to stvar okusa; Kentervilci imajo n. pr. modro kri; še bolj modro imajo Angleži; vem pa, da vi Amerikanci ne daste nič na to."

"O tem pa ne veste prav ničesar, in najbolje bi bilo, da odpotujete in izpopolnite svojo izobrazbo. Moj oče bo presrečen, da vam lahko izposluje prost prevoz in vam na carinarni ne bodo delali težkoč, ker so vsi uradniki demokrati. Če boste kdaj v New Yorku, vam jamčim, da boste imeli velik uspeh. Poznam nebroj ljudi, ki bi dali tisoč dolarjev, da bi imeli takega starega očeta, in neskončno več bi še dali za družinski strah."

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY.)
VSTANOVLJENA 29. NOVEMBRA 1914.

Zjedinjenih Državah Severne Amerike **SEDEŽ: JOLIET, ILL.** Inkor. v drž. Ill. Inkor. v drž. Pa.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR.

Predsednik .....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet Ill.
I. podpredsednik .... JOHN N. PASDERTZ, 1425 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpreds. .... JOS PAVLAKOVICH, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Gl. tajnik ..... JOS. SLAPNIČAR, 311 Summit St., Joliet, Ill.
Zapisnikar ..... PAUL J. LAURICH, 512 N. Broadway, Joliet, Ill.
Blagajnik ..... SIMON SHETINA, 1013 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja .. REV. P. K. ZAKRAJŠEK, 1852 W. 22nd Pl. Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR.

ANDREW GLAVACH, 1844 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
JOSEPH MEDIC, 823 Walnut St., Ottawa, Ill.
JOHN PETRIČ 1202 N. Broadway St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR.

ANTON STRUKEL, 1240 Third St., La Salle, Ill.
JOS. KLEMENČIČ,1212 N. Broadway, Joliet, Ill.
FRANK PAVLAKOVICH, 28 School St., Universal, Pa.

Do dne 31. dec. 1924. je D. S. D. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih podpor, poškodnin in posmrtnin v znesku $35,993.91.

Prosimo Slovence in Hrvate, v državi Illinois in Pennsylvania, da v svojih naselbinah ustanovijo moško ali žensko društvo, ter ga pridružijo Družbi sv. Družine. Za ustanovitev društva zadostuje 8 članov (ic). Sprejemajo se moški in ženske, od 16. do 55. leta, otroci od 1. do 16. leta.

Zavaruje se lahko za $250.00 ali $500.00. Ko dosežemo število 2000, se zviša zavarovalnina na $1,000.00. Od 45. do 55. leta se zavaruje le za $250.00. Poleg smrtnine se zavaruje tudi za razne poškodbe in operacije.

ROJAKI, PRISTOPAJTE H DRUŽBI SV. DRUŽINE!

VABILO NA VELIKO SLAVNOST!

Prekmurski Slovenci pozor! —Tem potom se naznanja vsem Slovencem v okolici Chicago, da bo društvo sv. Ivana Krstitela štev. 13. D. S. D. imelo veliko slavnost prihodnjo nedeljo 30. augusta v Lemont, Ill. na farmi slov oo. Frančiškanov.

Naše društvo je kupilo za cerkev Marije Pomagaj v Lemontu dva angeljna za pri vratih, kateri bodo držali v rokah posodo za blagoslovljeno vodo. To si je društvo zbralo za svoj spomin obstanka in za spomin svoje 5-letnice.

Da bi naše društvo sv. Ivana Krstitela napravilo, kar največji uspeh na tej prireditvi se uljudno obračamo, na vsa katoliška društva v Chicago in okolici, da pridejo ta dan nam na pomoč. Posebno naše sobratsko društvo v Jolietu se vabi, da poseti naš piknik prihodnjo nedeljo v Lemontu. Iz Jolieta je blizu. Vsem že vnaprej kličemo dobrodošli. Kdo bi želel iti s trukom, se naj priglasi pri Mr. Andrew Glavachu na 1844—West 22nd Place do petka večera. Truki bodo odšli od Mr. A. Glavacha v nedeljo jutro ob pol 9. uri. Vožnja stane za osebo 75c. tja in nazaj. Za otroke od 12 do 16 leta 25c. Vse drugo bo preskrbel in pripravil **Odbor.**

NAZNANILO DELEGATOV.

za VI. glavno zborovanje Družbe sv. Družine, vršeče se dne 28. septembra v Chicago, Ill.

Za društvo štev. 1.
Joseph Gersich,
Joseph Wolf,
John Gersich,
John Mutz,
John Russ,
Joseph Horvat,
Frank Widic,
Anton Čauko,
Martin Bluth,
Martin Kramarich,
Nicholas Žuegl.

Društvo štev. 2.
Ne pošlje delegata.

Društvo štev. 3.
Še ni poročalo.

Društvo štev. 4.
Ne pošlje delegata.

Društvo štev. 5.
Še ni poročalo.

Za društvo štev. 6.
Frank Grom,
Anton Marinčič.

Društvo štev. 8.
Ne pošlje delegata.

Za društvo štev. 9.
John Jerich.

Za društvo štev. 10.
Anthony Motz.

Za društvo štev. 11.
Rev. Joseph Škur.

Društvo štev. 12.
Še ni poročalo.

Za društvo štev. 13.
Stephen Foys,
John Denša,
Martin Gabor.

Za društvo štev. 14.
George Miketich.

Za društvo štev. 15.
Joseph Lesjak, Jr.

KVALITETA — TOČNOST — POŠTENJE

A. F. WARHANIK

zanesljivi lekarnar — zaloga fotografičnih potrebščin.
2158 W. 22nd Str.,
vogal Leavitt ceste.
CHICAGO, ILL.

FRANK GRILL

Edina slovenska mlekarna
Razvaža mleko na dom točno vsaki dan.
1818 — West 22nd St.
CHICAGO, ILL.
Slovenci podpirajte slovensko podjetje.

LED! LED! LED!

V vročih dneh mora imeti vsaka gospodinja led, da hladi z njim pijačo, da meso ne zadiši, mleko ne skisa, i. t. d.

Chicaške slovenske gospodinje kupujejo led od slovenskega ledarja. Katera ga od slovenskega ledarja še ne kupuje naj to stori: Pokličite na telefon: **Canal 2686 in vprašajte za:**

JOE PAPESH
1825 — West 22nd St.
CHICAGO, ILL.

On pripelje led na dom, prodaja in razvaža premog, les in prevaža tudi pohištvo ob času selitev. Rojakom se toplo priporoča.

IZ SLOV. NASELBIN
(Nadaljevanje 2. strani.)

no odgovarjati. Neka tukajšna žena, sicer goreča čitateljica Presnete je rekla, ko je čitala Pisano polje: no, saj ta pa pošteno piše, skoraj bi rekla, da je tako prav. In ko sem ji jaz prečitala neki dogodek iz žarkometa, je rekla, ta je pa mnogo zapisal, toda nič povedal. In ravno ta žena je precej izobražena, pa je tudi rekla, da ve, da na Lawndale pri Presneti so sami izprijeni študentje, pa mora že res bit, ker pravi tako njih lastna pristašinja. Toda ne reče samo ta tako, temveč že več drugih sem tako slišala, to je od Prosvetarjev. Strašno jih jezi, ker je Pisano polje vedno bolj obširno. Tako je prav.

Kje pa Pavle tiči toliko časa? On bi jim tudi kakšno pošteno povedal. Kajti on zna tudi s takimi ljudmi se pogovarjati. . **Helena Turk.**

—o—

Chicago, Ill.

Kar je vročina v juliju zamudila, to nadaljuje v augustu. Zato imamo še precej gorke dneve. Vendar toliko je že boljše, da kar so noči daljše, da so tudi nekoliko bolj hladne, kot so bile v prejšnih poletnih mesecih. Vsekakor bo vročina kmalu jenjala in začelo se bo takozvano indijansko poletje. Ta pa lahko nadaljuje do starega leta dan in ne bomo nič kikali, pač pa bomo hvaležni, ker bi v takem slučaju mnogo na premogu prihranili.

Naša šola je na zunaj in na vrhu že skoro dogotovljena. Sedaj se začne notranje delo obmetavanje in prezidavanje sob. Sredi prihodnjega meseca bo delo večinoma dokončano.

Zadnjo sredo je nas obiskal stotnik Rev. F. S. Mažir iz Camp Grant, Ill. kjer se nahaja na orožnih vajah. Z njim je prišel poročnik E. P. Coady, od stotinje M. 130 illinoiškega pešpolka. Ogledala sta si našo tiskarno, o kateri sta se jako pohvalno izrazila. Oba sta se udeležila pogreba vojaškega majorja v Gary, Ind. Nazaj vračujoč sta med potjo obiskala nas, katerih smo se zelo zveselili.

Od našega preč. g. župnika Father Kazimirja OFM. smo prejeli pismo, v katerem poroča, da se vrne nazaj nekako okrog 12. septembra. V kratkem za njim, poroča, da pridejo še štiri Frančiškanje. Dva že kot duhovnika patra in dva klerika, ki bosta potem v kratkem tu v Ameriki posvečena. Za ameriške Slovence je to gotovo vesela vest, ker tukaj itak primankuje slovenskih duhovnikov. Več naselbin bi rado ustanovilo svoje župnije, a doslej ni bilo duhovnikov na razpolago. Tako se bo polagoma tudi za take naselbine poskrbelo.

—o—

ŠIRITE AM. SLOVENCA.

Chisholm, Minn.

Tukaj je utonil 29 letni H. J. Chapman v Dewey jezeru. Kopati se je šel takoj po južni, kar je najbrže povzročilo, da ga je prijel krč, pri čemer je utonil. Zapušča veliko število sorodnikov.

Poročevalec.

—o—

Eveleth, Minn.

Dragi g. uradnik:—Sprejmite par vrstic s katerim naznanjam, da si je tukaj vzel življenje 46 letni John Širok. Njegova žena ga je našla v soboto obešenega za posteljno končnico. Kaj bi ga bilo gnalo v smrt ni nikomur znano. Pokopan je bil v torek in sicer iz Spruce Location na Evelethsko pokopališče. Pogrebne obrede je opravil domači župnik Rev. Father Leskovec župnik cerkve sv. Družine.

Poročevalec.

—o—

PREKMURSKIM ROJAKOM!

Prekmurski Slovenci so pokazali za našo cerkvico pri Mariji Pomagaj v Lemontu toliko zanimanja in toliko velikodušnosti, da smo se čutili dolžne jih posebej povabiti sem, da se jim v Marijinem imenu zahvalimo, kar so storili za njen dom in jim damo priliko, da se na njenem hribu malo čisto podomače zabavajo in porazvesele. Izbrali so si nedeljo 30. augusta. Ker nam ni mogoče vseh njih društev po Chicagi in okolici posebej vabiti na ta njih dan, jih tem potom obveščamo in jim kličemo: Dobrodošli v nedeljo 30. augusta pri Mariji Pomagaj!

Žal nam je, da jim ta dan še ne bomo mogli pokazati vseh vidnih znakov njih velikodušnosti za naš Marijin dom. Eno in drugo, za kar so oni prevzeli stroške, bo pozneje prišlo, kakor smo mislili, ker dotične kompanije nimajo v zalogi in se nočemo prenagliti. Nekatere lepe darove že imamo. Tako od društva presv. Srca Jezusovega K. S. K. J. št. 177 iz Chesterton, Ind. Nadalje od družin: Glavač, Salaj, Farkaš, Zapčič. Zagotovljenih nam je več drugih od društva sv. Ivana Krstitelja, sv. Ane, in od družin bratov Majcen, ter Kolenko. Gotovo ne boste zaostali društvi sv. Martina in sv. Križa. Iz tega se vidi, da imajo prekmurski Slovenci, kakor za farno kev sv. Štefana, tako tudi za našo odprte roke, kar nam nalaga dolžnost, da jih z odprtimi rokami sprejmemo in se jim zahvalimo. Zato v nedeljo 30. augusta, na veselo svidenje pri Mariji Pomagaj, društva in posamezni od blizu in daleč! Ker se pa prekmurski Slovenci vedno radi vdelužujejo naših "kranjskih" slovesnosti, upamo, da se bodo tudi "Kranjci" radi vdeležili prekmurske slovesnosti. Skupne matere Slovenije otroci smo, skupaj se veselimo. Peta sv. maša z govorom Rev. Hugo Brena bo ob 10. po starem, ob 11. po novem času.

—o—

Veliko deklet, ki so dejale, da bi nehotele najboljšega človeka na svetu — se morajo zadovoljiti z najslabšim.

—o—

Ribničan (gleda godbo ko svira in vidi, da nekateri od časa do časa počivajo): Glej, glej, nekateri pa nočejo igrati. Sreča, da jih nima v roki naš učitelj, ta bi jim že navil ušesa!

POZOR SLOVENCI!!!

Proda se lepa tri nadstropna hiša blizu slovenske cerkve. V hiši so vse udobnosti, kakor elektrika, plin, kopalne sobe itd. Vsako nadstropje ima 6 sob.

Rojaki ne zamudite te lepe prilike, kajti hiša se proda radi odhoda v staro domovino.

Podrobnosti se poizve pri **Martin Laurich-u 1900 W. 22nd. Pl.**

Aug. 28, sept. 1, sept 2

POZOR ROJAKI!

Na prodaj je hiša s petimi sobami oddaljena le en blok od slovenske cerkve in tri bloke od slovenske šole, tako da se nahaja v sredini slovenske naselbine v West Allis, Wis. Za pojasnila se obrnite na lastnika **Frank Lipoglavšek, 430—66th Ave. West Alis, Wis.**

Aug. 26-27-28.

Prešenite s PAIN-EXPELLERJEM svoje bolečine.

Trdno vribajte, da bo ta čudoviti liniment prodrl skozi luknjice ter dospel do bolečega mesta. Pain-Expeller odpomore zbiranju ter povzroča pravilno kroženje krvi.

35 in 70 centov po lekarnah. Pazite na tvorniško znamko Sidro.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

JAVNOSTI V POJASNILO.
(Nadaljevanje 1. strani.)

sprotnikov, ki bi radi videli, da bi nastal pretep, katerega bi radi liberalci na vsak način povzročili. Pustili so gobezdača, da sta ignorirana potepeno odšla iz gostilne. Tako je bilo.

Toliko v odgovor in pojasnilo "Jutru" in "Gl. Narodu" o nameravanem pretepu, o katerem govoričijo, katerega so hoteli povzročiti liberalci sami, a potem pa lažejo javnosti, da bi bil pretep zaradi Grdinatovega govora. Stvar so lepo zavili pa servirali potvarjalci!

Ko sem začul o sedanjem dogodku na Žalostni gori, se mi stvar ni zdela nič čudna, bi bili nemara že tedaj tako napravili, če bi bilo mogoče. Pa samostojneži so bili še šibki, so še jezdeč na konju oznanjali "Samostojnost" pod geslom za staro pravdo. Liberalci so se ogrnili z ovčjo obleko samostojnosti, ker po starem ni šlo več. Zato so bili vsi švoh. Sedaj so pa že na nogah, za kako dolgo se seveda ne ve. Ker še gojijo staro sovraštvo od takrat, so poskrbeli žandarje. Kajti, če bi bili to zopet sami poizkusili, bi bilo to kot je bilo pred 4. leti, samo v žepu bi stiskali pesti.

S tem, kar so napravili 26. t. l. niso Antonu Grdinatu prizadeli stvari, katere bi mu škodile, kaj še, le sebe neumno spravljajo v javnost.

"Jutro" pravi tudi, poznamo Grdino, že iz otroških let, poznamo ga iz Amerike. Kar se tiče Amerike naj sodi tukajšna javnost, saj vidi njegova dela. "Jutro" naj tudi pove, če ve kaj slabega, to bi gotovo storil, pa ničesar ne ve. Kaj mu more "Jutro" očitati iz otročjih let? ničesar, ampak samo zavija, "poznamo". Ste tatovi dobrega imena. Ker se tako zanimate za Vaše rojake iz Amerike Vam svetujem, da se lotite rajši rojaka g. Kristana, ki je po Ameriki fehtal dolarje za Primorce, potem pa odšel ter pri tem spremenil značaj. Anton Grdina ga ni, ne doma, ne v Ameriki in ociganil tudi še nikogar ni, pač rajši sam dodal v dostih slučajih, ter pošteno odpravil vse, kaj pa g. Kristan? Opišite njega! Bo vsakogar zanimalo zlasti Primorce. Ko bi Anton Grdina storil le malce podobnega Kristanu, to bi ga žehtali, pa ne veste do njega nič. Blatite ga le z lažmi!

To sem napisal, da bo javnost vedela soditi o dogodku na Žalostni gori pri Preserju.

Joseph Grdina.

—o—

Velik požar v Slavonskem Brodu.

Do tal je pogorela tvornica produktivne zadruge kovinarjev. Škoda je velika.

Škodo vsled toče in povodnji ceni ministstvo za kmetijstvo na 900 milijonov dinarjev. Poškodovancem bo dajala država posojila — če jih bo. Obljublja jih.

—o—

Nekaj starih gospa je našlo v muzeju nekega znanca čisto samega.

"Kaj pa delate tu?" — so ga vprašale vse hkrati.

"Kaj delam?" je odgovoril. 'Saj vidite: čakam na starine!"

—o—

ŠIRITE AM. SLOVENCA.

GROZDJE.

V državi New York bo letos grozdje zaradi zelo toplega vremena zgodaj zrelo in zato bo izredno lepo in sladko. Mi bomo kakor že zadnjih pet let tudi letos razpošiljali grozdje na debelo. Vsi oni, ki nameravajo naročiti to grozdje, naj nam čim prej pišejo po podrobna pojasnila, a naši stari odjemalci naj nam sporoče, koliko vagonov grozdja nameravajo rabiti. Zaradi pičlosti pridelka, naj se vsakdo čim prej preskrbi, sicer utegne biti razočaran. New-yorško grozdje je našemu ukusu najprijetnejše in zato je povpraševanje po njem od leta do leta večje. Mi smo lansko leto razposlali blizu pedeset vagonov grozdja po raznih naselbinah. V vašo korist je, da nam poverite nakup grozdja to leto in uverjeni ste lahko, da bodete dobili najboljši pridelek. — Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

JUGOSLAV AMERICAN CORP.
(Prej Jos. Vogrič)
455 W. 42nd Street,
New York, N. Y.

Naše zveze s staro domovino

v vseh denarnih zadevah so neprekosljive. Vi živite lahko kjerkoli širom Združenih Držav in vendar je vam mogoče poslati denar v stari kraj potom naše banke prav tako točno in zanesljivo kot da bi prišli sami osebno na banko.

NAŠE CENE SO PO DNEVNEM KURZU. ter podvržene spremembi, toda zmerne in poštene. Denar pošljemo kot zahtevano ali v dolarjih ali pa v dinarjih po denarnih nakaznicah, plačljivih po starokrajski pošti ali pa v čekih (draftu), plačljivih po tamošnjih bankah.

POSKUSITE NAŠO DENARNO POŠILJATEV in prepričani bodite, da boste zadovoljni. Pišite nam ali pa pridite sami poizvedet dnevne cene in jih potem primerjajte z onimi, ki jih dobite drugje. Naše pošiljatve bodo dosegle vaše ljudi, naj li ti žive v kaki zakotni gorski vasici ali pa v največjem mestu, v kolikor najkrajšem času mogoče.

Vsi naši bančni posli so podvrženi nadzorstvu zvezne vlade. Kapital in rezervni sklad naše banke presega svoto $740.000 kar je znak varnosti za vaš denar.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO AND CLINTON STS. —:— JOLIET, ILL.
Wm. Redmond, preds. Chas. G. Pearce, kasir.
Joseph Dunda, pomož. kasir.

VABILO
— NA —
zabavni večer

ki ga priredi v cerkveni dvorani

Dram. Klub sv. Jurija

V SO. CHICAGO,

dne 30. avgusta, 1925
ob pol 8. uri zvečer

IGRA:

GORJE MU, KI PRIDE ŠTUDENTOM V ROKE.

Burka s petjem v dveh dejanjih.

OSEBE:

Gašper, kmet in krčmar v Zakotju ..... Viktor Stone.
Matijče, stari oče ..... Adolf Mertich
Janko, } Študentje. ..... Izidor Grmek
Vinko, } ..... Tony Progar
Zdravko, } ..... Charles Perko
Zdravnik ..... John Progar
Branjevec ..... I. G.
Prvi hlapec ..... C. P.
Drugi hlapec ..... Joe Perko

Čisti dobiček je odločen za korist cerkve.

Občinstvo So. Chicaške naselbine in iz vse okolice je najuljudneje povabljeno k obilni udeležbi.

DRAMATIČNI ODBOR.

POZOR SLOVENCI!

Čemu trpite grozne bolečine na revmatizmu in drugih notrajnih boleznih? Brez vsake bolečine ozdravite, ako se poslužite ugodne prilike!

S CHIROPRACTIC in z električnim zdravljenjem vas popolnoma ozdravim vseh kroničnih bolezni. Najstarejši zdravnik na tem renču.

Vsa pojasnila dobite brezplačno v moji pisarni.

DR. LORENTZEN

Miner's Bank Bldg. -:- -:- Eveleth, Minn.

Izdelujemo in razpošiljamo

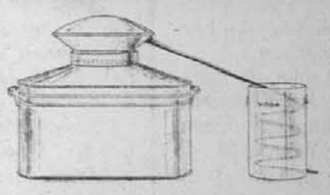

na vse kraje dobro zapakirane bakrene kotle z kapo in cevmi, kakor slika kaže. Ste lahko čisto brez skrbi, da bi kakšno sitnosti imeli, ker ti kotli se lahko uporabijo za prekuhovanje vode, kakor tudi druge take namene. V zalogi imam tudi najboljše peči na petrolej za to rabo. — Razpošiljamo na vse kraje **NOVE VRSTE LUBASOVE HARMONIKE,** literne steklenice, starokrajske kose in plankače za tesanje. Napišite naslov samo:

STEPHEN STONICH

CHISHOLM - - - - MINNESOTA

Phones: 2575 in 2743.

Anton Nemanich & Son

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V JOLIETU IN AMERIKI.

USTANOVLJEN L. 1895.

Na razpolago noč in dan. — Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.

1002 — N. CHICAGO, ST. JOLIET, ILL.

GLADIATORJI

Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. —

Angleški spisal G. J. Whyte Melville. Prevedel Paulus.

Izza temne sence stebra pa se prikrade debela, velika postava Damasipova in dvanajstorica močnih, dobro oboroženih sužnjev se pojavi v nočni temi med razvalinami.

Ni še starka dvakrat ponovila čara, ko pade široko ogrinjalo nesrečni deklici preko glave —.

V hipu jo zavije vanj Damasip tako skrbno in močno, da nobenega glasu ni bilo slišati. — Krepko roke jo zagrabijo še preden se je mogla geniti, in sužnji jo naglo od nesejo na voz s štirim belimi konji, ki je čakal v bližnji ulici —.

Starka pa vrže raz sebe svojo žensko obleko in — prikaže se prekanjeni obraz in suha, drobna postava Oarsesova.

Tiho se je nasmejal zlobni Egipčan.

"Moj načrt je bil najboljši!" je pravil Damasipu, ko sta hitela za sužnji. "Ampak kako neumne so ženske, prijatelj! — Ali je še kje kako bitje, ki bi šlo tako bedasto v zanke —? Košček ogledalca in obraz odsotnega ljubčka —!"

Pa damasip ni imel časa, da bi bil odgovarjal. Skrbelo ga je, da kakor hitro mogoče naloži svoj plen na voz. Koj ko je bilo to storjeno, je naročil Oarsesu in sužnjem, naj hitijo, kar se da tesno za vozom, sam pa se je naglo odpeljal proti tribunovi hiši —.

Toda tista noč je bila nemirna in dasiravno je splošna zmeda zelo pospeševala tako nasilje, ni bilo lahko, s štiri-vprežnim vozom se preriti naglo in neopaženo skozi vrveče ulice.

Krik, ki sta ga čula oproščenca gori v svoji podstrešni sobi, je bil napoved bližajočega se viharja.

In vihar je izbruhnil in divjal z besno silo po ulicah.

Rim je bil tisto noč pozorišče krvave meščanske vojske —.

Vitelij je razpustil staro pretoriansko stražo in odslovil vojake brez običajnih časti in daril, do katerih so pretorianci mislili, da imajo pravico. Sestavil si je novo stražo in jo je imenoval v nasprotju s predniki nove pretoriance.

Odredba je nosila v sebi kal krvoločnega sovraštva in poboja. Upajoč, da jih bo Vespazian zopet vpostavil v prejšnje časti in službe, ako doseže cesarski škrlat, so se stari pretorianci izlahka dali pridobiti od pristašev zmagovitega vojskovodje in bili pripravljeni za vsako, še tako drzno in krvavo podjetje, ki bi dvignilo Vespaziana na prestol.

Na to oboroženo moč so stavili Vespazianovi privrženci svoje nade. Med njimi je bil tribun Julij Placid eden najdelavnejših in najbrezvestnejših — čeravno se je hinavsko znal vkrasti v Vitelijevo zaupanje.

Drzno so dvignili zarotniki uporniško zastavo in niso imeli nobenega strahu zaradi uspeha. Prevratni načrt je bil pripravljen in tisto noč so ga hoteli uresničiti.

V rednih bojni hčrtah, tri vrste globoko, z nastavljenimi sulicami in z orli v svoji sredini so napadli stari pretorianci tabor svojih naslednikov.

Krvav boj se je vnel. Obupno se je borila nova telesna straža, zvesta svojemu gospodu in ponosna na svoje povišanje. Vedno na novo je odbila napadalce. Še le ko so padli vsi, mož za možem, je prišel tabor upornikom v roke. Pa njihova zmaga jih je tako oslabila, da so v nadaljnih bojih in podjetjih le še malo prišli v poštev.

Toda to je bil le del krvave meščanske borbe, ki je zaplamtela tisto noč v Rimu.

Sabinus, Vespazianov privrženec, je zasedel Kapitol, in se proglasil v imenu Vespazianovem za cesarskega namestnika v Rimu. Kdor je imel kapitolski grič v rokah, ta je imel mesto v oblasti. Zato se je vnel strasten, krvav boj za ta prostor.

Četa nebrzdanih vojščakov, oboroženih s samimi meči, polna bojaželjnosti in krvoločnosti, je ob solnčnem zapadu korakala preko foruma na kapitolski grič.

Niso imeli ne lestvic ne drugega bojnega orodja in hudo so krvaveli pod nepristopnim obzidjem, dokler jim ni prišlo na misel, vreči plameneče bakle na lesene strehe kapitolskih stavb.

Stoletja stari suhi les je gorel kakor smola in kmalu je bil ves grad, trdnjava rimskega ponosa in rimske zgodovine, v plamenu. In Sabinus je pozabil na razne Tarkvinije, Scipione in na druga slavna imena rimske prošlosti, ki so z nevenljivim spominom ovenčali kapitolski grad, izgubil je svojo hladnokrvnost takrat, ko bi jo bil najbolj potreboval, ni več mogel obvladati svojih čet, v blaznem strahu pred sovražnikom, ki je bil že na obzidju, in pred ognjem, ki jim je plamtel za hrbtom, so eni pobegnili, večina pa je padla pod mečem.

Nekje v daljnem predmestju so mnogoštevilni redni legionarji razvili zastavo Vespazianovo in začeli boj z Vitelijevimi četami. Večinoma so podlegli, pa to je le še bolj razvnelo njihovo bojno razpoloženje. V redu in po vseh pravilih boja so v treh oddelkih korakali proti notranjemu mestu.

Pri Salustovih* vrtovih, ki jih je bogati rimski pisatelj nasadil pač za vse druge namene ko za borbo in prelivanje krvi, so se vneli ljuti boji. Oddelek upornih legionarjev pa je vrtove končno le zavzel in se utaboril za njihovimi zidovi.

Krvavi boj, ki se je dotedaj odigraval le samo v zunanjih delih mesta, je bil s tem prenešen v sredino Rima .

Meščani so gledali krvavo pobijanje pred lastnimi vratmi in ognjišči: — domače ulice opolzle od krvi, ranjene vojščake, sloneče ob podbojih hišnih vrat, mrtva in razmesarjena trupla ob nekdaj mirnem vodnjaku, kjer so se ob poletnih večerih zbirala živahna šegava rimska dekleta, — in kar je bil najhujše, gledali so, kako je brat davil in moril lastnega brata in someščana —.

Rimsko ljudstvo je bilo prav do mozga prežeto s krutostjo, zlobnostjo in hudobnostjo. V krvavih igrah amfiteatra so vsrkavali krvoželjnost, ničesar se rimskemu meščanu tiste dobe ni zdelo zanimiveje, ko gledati svojega sobrata-človeka umirati v zadnjih stresljajih nasilne smrti. Zato se zdeli strahotni prizori meščanske vojske ob njihovih vratih Rimljanom kakor nalašč za njihovo zabavo prirejene zanimive igre —.

Z glasnimi vzkliki so spodbujali borilce, omahujoče v valovanju neodločene bitke. "Euge!" in "Dobro!" je donelo iz oken in vrat, kot da gledajo gladiatorje boreče se za denar v areni. — Da, in če se je ranjen vojščak zatekel za varna hišna vrata, iskajoč zavetja, so ga sprejeli s kriki nezadovoljnosti in ga pognali nazaj v bojni metež, da ga pobije nasprotnik po vseh brezsrčnih pravilih arene —.

Ženske z blaznimi očmi in razmrščenimi lasmi so divjale med vrstami, poljubovale borilce in jih podžigale z vinom in ljubkovanjem k novemu, krvavemu pogumu. — Smrt in greh sta uganjala svoje najostudnejše orgije. —

Skozi ves ta vrvež in vso to krvavo pobijanje je moral Damasip varno pripeljati svoj težko pridobljeni plen. Žal mu je bilo, zelo žal, da se je sploh lotil nevarnega podjetja.

---

*Salust, rimski zgodovinar, je živel 86—36 pr. Kr. Obogatel je kot cesarski namestnik v Afriki. Zasadil si je razkošne vrtove na kvirinalskem griču v Rimu.

Phone: Canal 4172

WESTERN PLAYER ACTION CO.

Manufacturers of Player Pianos.
2055 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Fonografe, plošče in role v vseh jezikih. — Razne inštrumente. **Ne zavrzite** stare piane, ker mi vam z njih napravimo nove. — Prihranite si denar, pokličite nas, podatki brezplačno. — Piane uglašujemo zanesljivo.

Brezplačno violino onemu, ki se vpiše pri nas za enoletni pouk po $1.00 za vsako nalogo. Ne zamudite te prilike.

CLEVELANDČANJE!
kadar potrebujete pogrebnika se spomnite vedno na prvi slovenski pogrebni zavod
GRDINA IN SINOVI
1053 — E. 62nd St.
CLEVELAND, OHIO
Primite za bližnji telefon in pokličite:
Randolph 1881 ali 4550.

LOUIS STRITAR

se priporoča rojakom za naročila premoga, katerega pripeljam na dom. Prevažam pohištvo ob času selitev in vse kar spada v to stroko.
Pokličite me po telefonu!
2018 W. 21st Place
CHICAGO, ILL.
Phone: Rosevelt 8221.

S. P. D. Sv. Mohorja

USTANOVLJENA V CHICAGO, ILL., 31. DEC. 1921.
Sedež Chicago, Illinois.

Predsednik, Louis Železnikar, 1849 W. 22nd St.
Podpredsednik, Andrew Glavach, 1844 W. 22nd Pl.
Tajnik, Anton Stonich, 1834 West 22nd Place.
Zapisnikar, Joseph Kobal, 1901 W. 22 Str.
Blagajnik, Frank Banich, 1902 W. 22nd St.
Društveni zdravnik Dr. J. E. Ucsich, 1901 West 22nd St.
Duhovni vodja Rev. P. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

NADZORNI ODBOR:
John Densha, John Starc in Mary Sluga.

POROTNI ODBOR:
John Terselich, Louis Duller in John Kosmach st.
Organizator, Frank Kobal.

URADNO GLASILO: "AMER. SLOV. — EDINOST"

Družba zboruje vsako prvo sredo ob 8. uri zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 12. do 55. leta starosti. Pristop v družbo je samo en dolar. Družba plačuje $7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c. na mesec mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicago. Rojaki pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družabnega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO!

Chicago, Ill.

Prihodnjo sredo večer dne 2. septembra se vrši redna mesečna seja naše Slovenske podporne družbe sv. Mohorja. Začetek seje točno ob pol 8. uri zvečer . Vsi člani in članice so vabljeni, da se te seje zagotovo udeleže.

Obenem so člani in članice tudi prošeni, da agitirajo za novo članstvo, zakaj čim večja bo naša organizacija tem večja bo smrtninska podpora pri naši družbi. Prigovarjajte svoje prijatelje in znance, da pristopijo v našo družbo.

Anton Stonich, tajnik.

SLOVENSKE GOSPODINJE

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše — MESO IN GROCERIJO — istotako vse vrste drugo sveže in prekajeno meso, ter vse druge predmete, ki spadajo v področje mesarske in grocerijske obrti.

JOHN N. PASDERTZ
Cor. Center and Hutchins Street, JOLIET, ILL.
Chicago telefon 2917.

A. Grdina & Sons
TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD
6017-19 Sa. Clair avenue in
1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio.
TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČ!
Randolph 1881 ali Randolph 4550
PODRUŽNICA:
15303 — Waterloc Road — Phone Eddy 5849

BOLJŠE DELO ZOBOZDRAVILSTVA ZA MANJ NOVCEV.

Ako imate kaj sitnosti s svojimi zobmi, je najbolje, če jih daste popraviti predno greste na dopust ali počitek. Ako jih zdaj ne daste popraviti, se vam bo to odtegnilo, ker na potovanju ali od doma, ni misliti na zobozdravnika.

Mi popravimo vaše zobe v kratkem času, da bo-

VSE DELO JAMČENO

ste zadovoljni.
Preiščemo in ocenimo zastonj! — Postrežnice.
Phone 4854.

BURROWS ZOBOZDRAVNIK
D'Arcy Bldg. 2 nadstropje.
Odprto vsaki dan in zvečer ob nedeljah do poldne.
Vogel Chicago in Van Buren ceste. Joliet, Ill.

NAJSTAREJŠI SLOVANSKI TRGOVEC Z ŽELEZNINO V MESTU CHICAGO JE:

A. M. Kapsa

2000 BLUE ISLAND, AVE., CHICAGO, ILL.
Phone: CANAL 1614.

Trgovina vsakovrstne železnine, strojniške naprave, električne potrebščine, cevi za plin, avtomobilske potrebščine, vse železne potrebe za postavljanje garage ali hiš. 1500 drugih različnih predmetov v zalogi. Naše cene so najnižje!

Blago dovažamo na dom, v vsaki del mesta ali predmesta. Začnite trgovati z nami in ostali boste naši stalni prijatelji.

(S. & P.)

PISANO POLJE

J. M. Trunk.

Na 4. strani iste številke Gl. Sv. pride na vrsto: Krst v Jordanu. Tu imam tudi za urednika samo — figo. Nič ni na tem, da me imenuje očitnega hinavca, ko pravi, "da sam resnice ne bom povedal, mojih misli pa ne more uganiti." Če pa kdo piše o vzvišeni osebi našega Zveličarja take stvari, da si jaz ne upam takih bogoskrunstev ponavljati, zanikuje zgodovinsko osebnost Krista, imenuje evangelij, katerih veličastno moč so občudovali celo znani brezverci, pravi, da so bili spisani samo za to, da so vse potegne za nos, imenuje cerkev največje sleparstvo, ki je s prevaro dobilo zaupanje ljudi, človeka, da "ni bilo, ni in nikdar ne bo nobenega hudiča na zemlji, dasi ga na prvi strani dene celo v okvir. . . pa pričakuje, da bi kdo z njim malo pomodroval, potem morajo biti na mestu le v enakih slučajih že večkrat poudarjene besede Spasiteljeve: "Ne biserov svinjam!"

* * *

Joe Hočevar, Pueblo, Colo., hvali v Prosveti predsednika Cainkarja S. N. P. J. in njeno "podlago." Prav, prav, vsak naj dela po svojem prepričanju. Če se pa kdo bije na prsi in pobaha: Mi smo mi, oni so pa d. . .potem hvala ne bo dosti vredna niti pohvaljeni. O katoliško mislečih delavcih trdi enkrat, da so razredno zavedni, potem zopet, da tega boja ne razumejo, in so krivi njih voditelji, ki nočejo ničesar povedati o tem važnem uprašanju itd. Družba se more vzeti kot celota, posameznik bo dosegel svoj namen le, ko bo solidaren z drugimi, razredi, boj je nekaj zgrešenega, zavednost delavcev je pa vsakemu delavcu potrebna.

Golo čvekanje je, ko pravi: "Vsak slovenski delavec, ki je duševno svoboden in prost verskih spon, ima v sebi ponos, katerega nimajo delavci, ki verujejo duhovniku kot božjemu namestniku ,ki vidijo v njem svojega voditelja, ker jim vedno ponavlja o posmrtnem življenju, bodisi o kaznih v peklu ali plačilih v nebesih . . . "Poglejte malo v družine. Kje je bolje urejeno, ali tam, kjer "so prosti verskih spon," ali pa tam, kjer je poleg delavske zavednosti, dasi brez razredne, tudi še nekaj vere?? Nihče ne more pričakovati vsega samo od drugih, od razmer, plače, on sam mora skrbeti tudi zase. Za to je pa treba moralične podlage, katera pa manjka, kakor skušnja kaže, ravno tam, kjer so "duševno svobodni." Danes tisočaki, juri po golem uživanju nič. To "podlago" Mr. Hočevar hvali, edino pravo podlago pa smeši. Vsak mu ne bo nasedel.

* * *

Prosveta pravi, da sem jaz v fiziki in kemiji slabo podkovan, če sem sploh kaj podkovan. Sicer so gg. slovenski fizikarji mnenja, da se modroslovna uprašanja režejo z nožem, kakor špeh, no naj imajo svojo metafiziko. Gotovo je pa, da ima pri uprašanju o evoluciji fizik ali kemik mnogokaj za govoriti.

Vsi slovenski evolucijonisti se hudo pridušujejo, da je evolucija — njih evolucija, prosim, — dejstvo, dokazana, resnica. To se ponavlja v vsaki številki in pri vsaki priliki. Če jim kdo le količkaj ugovarja, ga razglasijo za duševno revše.

Izgleda, da so slovenski fiziki in kemiki, p. d. uredniki slovenskih listov, to stroko študirali s krampom in lopato, in tako našli resnico evolucije. Dr. R. A. Millikan iz Chicaga, ki je dobil Noblovo nagrado in kot fizik in kemik izrabil nauk o atomih, je imel nedavno v Los Angelesu predavanje v društvu za proučavanje kemike. In kaj je rekel? "Razvitek fizične vede zadnjega četrtletja mora znanstvenike (learned men) učiti, da naj so bolj skromni (modest) in preudarni (thoughtful.") Dalje je svaril pred presmelim podarjenjem (over assertiviness) in dogmatizmom, znanstvenim in teologičnem (protest. fundamentalistov).

Dobesedno je dejal: "In the last quarter of a century we have accumulated a remarkable collection of facts and data, a group of new phenomena which are henceforth the permanent heritage of the race.

"It looks, at first, as tho we now could see it all; as though we could begin to interpret the universe in terms of these single relations, but there are many things we do not know.

"How, for instance, does the Beta ray shoot itself out of an atom with terrific velocity? Whence comes this amazing energy? We don't know, we are completely up in the air in our understandings of what it's all about."

Za g. Moleka je tu široko polje, ne pisano!

Končno pravi: "The pathetic (meji na duševno bolezen) thing is that we have scientists, who are trying **to prove evolution, which no scientist can ever prove.**" Pravi znanstveniki toraj, tako pravi ta učenjak, **skušajo** evolucijo dokazati, **katere pa nihče dokazati ne more, niti kak učenjak.** Slovenski "učenjaki" s krampom in lopato so hujši kerlci, njim je vse dokazano in resnica. Ako jim ugovarjaš, jih dobiš s — **krampom.**

* * *

Juri Previc, Export, Pa., se strašno togoti na farje in pokazuje na nosove, ko bi imel samega sebe zmirjati in se prijeti za lastni nos. Sin mu je umrl. Ker je v takih slučajih "po šintarsko" tudi za najbolj zagrizene žrce farjev le pregrob, in se nekaj priplazi v srce posebno kake matere, da mora v človeku vendarle biti malo večkaj, kakor v kaki živali, bi bil prok. . . far le dober, da bi bilo vsaj kaj farških ceremonij, ne samo gola šintarija. Pa Juriju Previcu ni uspelo. Prej se je brigal bržkone prav pogostoma za — farja v zabavljanju, ni dal za cerkev ali duhovnika niti ficka, duhovnik za njega ni obstajal, zdaj, ko se je zglasila smrt, bi bil pa vendar kak duhovnik dober, pa so se mu pred nosom zaprla vrata. Ostalo je samo pri farju, še manj, niti farških ceremonij sinček ni dobil, deležen je bil le tega, kar se včasih skaže tudi kaki živali.

Zdaj je v Glasu Svobode polno farjev, Kristusovih nevest, klaftre dolg nos, vera peša, pa je vsega tega prav sam kriv, ko se ni brigal za duhovnika in cerkev, kadar bi se imel, in je potem dobil le nos niti farja ne.

Krist pravi: "Me bote iskali, pa me ne bote našli." Na drugem mestu evangelija je zapisano, da je nekdo klical: "Odpri, odpri," od znotraj pa je prišel glas: "Ne poznam vas."

S takim zmirjanjem ne oblati Mr. Pevic nobenega duhovnika, temveč samo — samega sebe.

Ženska je bila na svetu prej ko ogledalo, radi tega pa še sedaj najraje stoji pred ogledalom.

* * *

Ne zabite, da onim, ki imajo zavarovalne police jim večje število sorodnikov želi smrti, kakor onim, ki niti zavarovani niso.